

MAGYAR PÉNZÜGY

Politikai, pénzügyi, tőzsdéi, részvénytársulati, biztosítási, nagyipari és kereskedelmi közlöny

Alapította: KORMOS ALFRED

Megjelenik minden szerdán

ELŐFIZETÉSI DÍJ BELFÖLDÖN
HEGYED ÉVRE 8 PENGŐ, FÉLÉVRE 15 P., EGÉSZ ÉVRE 30 PENGŐ
MAGYAR KIRÁLYI POSTATAKARÉPÉNTÁRI SZÁMLA; **50.853.

FŐSZERKESZTŐ:
KORMOS GYULA
FELELŐS SZERKESZTŐ:
FODOR MIKLÓS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, V., SAS-Ú. 18
TELEFON: KIADÓHIVATAL 252-52. — SZERKESZTŐSÉG 228-99.
S ÜRGÖNYCÍM: FODOR, SAS-UTCA 18. ●

FIGYELŐ

Drága és kevés a pénz rendszerint augusztus végén, azok a jelenségek azonban, melyek az ultimóban mutatkoznak, éppen úgy abnormalisak. A külföldről a hivatalos kamatlábnál jóval olcsóbban kínálják a dollárhitelket. Ugyanekkor az augusztusi utolsó éppenséggel nem támasztott nagyobb igényeket a pénzpiaccal szemben. Már most erre azt mondhatnánk, hogy mi az oka annak, hogy ugyanakkor, amikor a pénzbőség jelei mutatkoznak, a gazdasági válság katasztrófális. Éppen ezért most nem az a baj, hogy pénz nincs, hanem az a baj, hogy komoly hitelszükséglet nincs, vagyis nincs termelésre irányuló hitelszükséglet. Miután pedig a fogyasztás csökkent, a behozatal és kivitel is csökkent és nem indul meg ugyanekkor olyan mértékben a beruházás és munka, hogy ez jogos és fedezett pénzigényt jelenthetne, ezért lehet sajnálatosan olyan pénzbőségről beszélni, amelyet már nem szabad örvendetes jelenségnek, hanem inkább sajnálatos ténynek tekinteni.

Miután Németországban megjelent az új részvényjog egy új alaptervezete, amelyből még sokáig lesz törvény, nálunk is arról elmélkednek, hogy meg kell csinálni az új részvényjogot. Nekünk is az a véleményünk, de éppen a német szervezet alapján az a meggyőződésünk, hogy egy olyan részvénytörvény, mint amelyet csinálni kellene, éppen nem felel meg azoknak a politikai hangulatoknak, amelyek a részvényjog reformját is politikai célnak nézik. Valóban a részvényjogot reformálni kell, de nem úgy, hogy a magángazdaságot gazdasági kössék, hanem éppen ellenkezőleg akként, hogy annak fejlődése és szabadsága minél jobban érvényesüljön.

Amit a nagy angol pénzügyi elhatározatok, hogy a tőzsdét új hitelpolitikával segítsék meg és hogy a kellő bonitású vállalatokat nagyobb arányban finanszírozzák, az mindenesetre jó példa, csak az a kérdés, mennyiben felel meg a magyar viszonyoknak? Nálunk ugyanis az a helyzet, éppen a legnagyobb és a legjobb bonitású vállalatok olyan szoros összeköttetésben állnak a nagybankokkal, hogy hiteligényeiket teljesen ki tudják elégíteni, a jóbonitású egyéb vállalatok hiteligényei számára pedig megalakult és működik az ipari jelzálogintézet. Megint az a helyzet nálunk, hogy a vállalatok prosperitása és fejlődése nem a hitelviszonyokon múlik, hanem az elhelyezési viszonyokon, a fogyasztáson és a beruházáson. A gépgyárak munkásszáma nem azért csökkent ötdrészével, mert pénzüket nem volna dolgozni, hanem, mert termelésüket nem tudják elhelyezni. Megint áll a mi igazságunk: szó sincs nálunk hitelválságról, hanem éppen a termelési válság az, mely a bajokat okozza.

A záloglevél-bonyodalom és a Pénzügyi Központ garanciája

Soha nem volt olyan problémája a magyar pénzügyi életnek, amely körül annyi bonyodalom keletkezett volna, mint a záloglevélkoncentráció terve körül és soha olyan mértékben nem bizonyosodott be, mint ezuttal, hogy a kormányzat beavatkozása a pénzügyi élet szabad működését gátolja és a bürokratikus elgondolások tulhajtása mennyire nem alkalmas az alkotó munkára. Neggyőződésünk, hogy a záloglevélkoncentráció gondolata fel nem merül és ha ez a terv nem nyugtalanítja immár két esztendő óta a pénzügyi köröket, akkor a mezőgazdaság már valamilyen formájában hozzájutott volna ahhoz a 100 millióhoz, amelynél többet ez a megoldás sem helyez kilátásba és amely körül még mindig harcok vannak, ellenben amiből pénz még mindig nincs.

A helyzet, miként azt kifejtettük, ebben a pillanatban az, hogy a külföldi ajánlattevők kapnának ugyan monopóliumot bizonyos időre a záloglevelek elhelyezésére, ellenben

egyelőre a mezőgazdaság számára legfeljebb 18 millió dollár jutna és ez az összeg is csak függőkölcsön formájában.

Meggyőződésünk, hogy ennek a 18 millió dollárnak megfelelő összeget már rég megszerezték, vagyis folyósították volna a magyarországi pénzügyi intézetek és a záloglevél elhelyezésnek nem lenne beláthatatlanul nagyobb távolságra, mint amilyen akkor lesz, ha a koncentráció tényleg megalakul és a monopóliumot csakugyan megadják. A tény ugyanis az, hogy a magyarországi pénzügyi intézetek eddig is tudtak külföldön zálogleveleket elhelyezni, s hogy nyilván a maguk erejéből is tudnának függőkölcsönt szerezni, tehát az elgondolt monopólium vagy tervezetkoncentráció csak halogatást okoz, csupán zavart növel, de pénzt, kiváltképpen pedig több olcsóbb és hosszabblejáratu pénzt nem jelent.

Most a tárgyalások akként állanak, hogy azok a külföldi intézetek, amelyek a monopóliumot megkapnák, ahhoz rászokodnak, hogy a kölcsönt úgy az intézetek, mint a kölcsöntvevő vállalatnak egyetemleges garanciát, de vállaljon ezért egyetemleges garanciát az állam is, még pedig a Pénzügyi Központ révén, ami egyre megy, mert

a Pénzügyi Központ garanciája, burkoltan az állam garanciáját jelenti.

Mi szükség van erre? Milyen veszedelmet jelent a hitelélet szempontjából ez az egész terv és egész elgondolás! Valóságos gyámságot jelentene ugy a pénzügyi intézetekre, mint pedig a hitelműveletekre, anélkül, hogy a záloglevelek elhelyezése biztosítanék és hogy a mezőgazdaság olyan összegű hosszulejáratu hitelhez juttana, amely a mezőgazdaság hitelproblémájának legalább időleges megoldását biztosítaná és amely nem jelentené azt, hogy

amikor a 18 millió dollár elfogy, — vagyis a legrövidebb időn belül, — előlről kezdődnének a gondok és a mezőgazdaság jogosan kérdezné: mi lesz már a hosszulejáratu hitellel?

A Pénzügyi Központnak, mint garantiának bekapcsolása az egész tervezetbe kétségtelenül azt jelentené, hogy a P. K. révén az egész művelet lebonyolítása állami ellenőrzés alá kerülne. Ez éppenséggel nem azért látszik helytelennek, mert a P. K. kap itt szerepet, hanem azért, mert ez az elgondolás eltéríti a Pénzügyi Központot a tulajdonképpeni hivatásától és mert sem a pénzügyi intézetek, sem pedig a Pénzügyi Központ nem lehet kellemes az egész garanciális megoldás.

Amióta a Pénzügyi Központ megalakult, mindinkább el kell ismernünk, hogy ennek az intézménynek igen nagy hivatása van és hogy ezt a hivatást nagyon kitünően végzi el.

A Pénzügyi Központ nagyon sok ügyben és nagyon sok kérdésben nélkülözhetetlen munkát teljesített

a hitelélet biztonsága szempontjából és különösen elismerésreméltó az a tevékenysége amely válságos időkben kötelessége lesz és amelyet legtöbbször nagyszerűen oldott meg. De éppen ez a bizalom, amellyel a pénzügyi élet minden tényezője és az egész magyar közvélemény a P. K. iránt viseltetik, teszi természetessé azt a kívánságot, hogy a P. K. t sem szabad megterhelni felesleges handycappal s hogy éppen ellenkezőleg, az államnak minden lehető el kell követnie a P. K. megerősítésére és a Pénzügyi Központ belső erőinek és tőkéinek növelésére.

A Pénzügyi Központ ideai közgyűlésen nagyon illethetesen hangzott el az a kívánság, hogy az intézet tőkét növelni kell, mert a hitelélet szempontjából, legkivált pedig a vi-

dék és így a mezőgazdaság hitele szempontjából különösen fontos, hogy a P. K. számára nagyobb tőkék álljanak rendelkezésre. Nagyon jól tudjuk, mit jelentene ez, hiszen a vidéki pénzügyi intézetek most a legsajnálatosabban nélkülözik azt a központi hitel-szervet, amely igényeket megfelelően tudná kielégíteni. A Pénzügyi Központ ezen a területen várna tovább nagy hivatás s bizonyos, hogy a P. K. ezt a feladatot tőkéjének szaporodása esetén pompásan látná el.

Miért halogatják tehát ezt a köteleltséget s a pénzügyi kormányzat miért mellőzi a P. K. tőkeemelésének sürgős végrehajtását

és miért kell neki ezzel szemben még a P. K. megterhelését egy olyan garanciával, amelynek még az óhaját is a legmerekvebben kellett volna vizsgautasítani, mert ez a kívánság az egész magyar hitelélettel és az ország minden hitelszervével szemben olyan bizalmatlanságot jelenthet, amely jogosulatlan és szinte érthetetlen.

Bármilyen hosszúra nyulnak azok a tárgyalások, amelyek a záloglevélkoncentráció körül folynak, nem enyhítik azokat az aggodalmakat, amelyek a közvéleménytől jogosan állottak fenn és amelyeket még növel ez a garanciális kérdés is. Még mindig azt mondjuk:

vajjon nem lehetne ezt az egész koncepciót mostani formájában levenni a napirendről,

vajjon nem lehetne-e a függőkölcsön folyósítását a mezőgazdaság számára a pénzügyi intézetekre és azok ügyességére bízni s vajjon nem lehetne-e nyugodtan megvárni azt az időpontot, amikor a záloglevelek elhelyezése megfelelő alkalom kínálkozik s amikor minden monopólium nélkül lehet ezeket a hitelműveleteket lebonyolítani?

Meggyőződésünk, hogy ez az utovonal a legegyszerűbb és a legrövidebb ut és leginkább kerülne el azoknak a bonyodalomnak kialakulását, amelyek ennek a koncepciónak kétségtelen velejárai lesznek. Az is meggyőződésünk, hogy a Pénzügyi Központ tőkéinek emelése és az intézmény megerősítése sokkal fontosabb volna a vidék, általában a mezőgazdaság hitele szempontjából, mint a záloglevélkoncentráció garanciája.

Ha egyszer a mellényt rosszul kezdték begombolni, akkor a legegyszerűbb az egészet újra gombolni.

A bankok reklámja

Az európai pénzintézetek általában, különösen pedig a magyar nagybankok az üzlet technikai lebonyolítása érdekében igyekeznek a legújabb vívmányokat használatba venni és egész üzemüket minden tekintetben racionalizálni. Ha azonban a bankok egyes üzletágának a közönséggel való megismertetéséről, a propagandáról, a reklámról van szó és az amerikai bankok ezirányú tevékenységét figyelembe vesszük, azt kell látnunk, hogy a mi pénzintézeteink legalább harminc esztendővel elmaradtak. A magyar bankok propagandanyomatványai annyira kezdetlegesek, helyesebben annyira szegények, mintha a nyomtatványokat készítő intézet attól tartana, hogy a publikum tolokodásnak venné, ha szolgálatait nyomatékosabban ajánlaná neki. Az meg, hogy valamely pénzintézet a napi- és szaklapokban hirdessen, olyan ritka kivétel, hogy alig érdemes róla beszélni. És ha már megjelenik egy-egy ilyen hirdetés, abban nincs fantázia, színtelen, tehát nincs is meg neki az üzletszerző ereje, ami a reklámnak pedig természetes velejárója. Egy német író, dr. rerp. Hundhausen „Kundenwerbung amerikanischer Banken” című most megjelent könyvében, bebizonyítja, hogy a bankzakma annyira alkalmas a reklám használatára, mint talán a gazdasági élet egyetlen más szakmája sem. Bebizonyítja továbbá, hogy

a hatásos reklám nemcsak nem rontja a pénzintézet tekintélyét, hanem inkább emeli.

Hundhausen dr. megmutatja könyvében, hogy az amerikai bankok — még a legnagyobbak is — a reklámot nem szükséges rossznak tartják, hanem a terjeszkedés elsőrendű, hatásos eszközének. Egyes intézetek évről-évre százezerszámra költik a dollárokat tervszerű üzletszerző reklámra. Az Egyesült Államokban a bankok hirdetési áttűtő erő és gyakorlatiaság szempontjából egyáltalában nem állanak a többi üzletvilág propagandája mögött. Az életből kiragadott gyakorlati példákkal bizonyítgatják a közönségnek újra meg újra, milyen fontos szerepet játszanak a bankok a nemzet és az egyesek életében ugyanis mint kölesönt közvetítők, tanácsadók, insébe jutott vállalatok megmentői, a megtakarított vagyatok kezelői, bizalmi ellenőrök, pénzügyi utmutatók, végrendeletvégrehajtók, örökség kezelők stb., stb.

A hirdetések tárgya kivétel nélkül a mindennapos élet köréből van véve. A egyik bank elbeszéli, hogyan segítette ki azt a hajósvállalatot, amelynek hajóit a hatóság lefoglalta, a másik arról számol be, hogy egy tehetséges mérnöknek több évi külföldi tartózkodását tette lehetővé, elvállalván minden pénzügyi kötelezettségének lebonyolítását. A harmadik egy nagy selyemtranszaksióról beszél Japánban, negyedik pedig sifirozott levelet közöl annak szemléltetésére, mennyire fontos és hasznos tanácsokat tud magánosoknak diszkrét módon pénzügyi kérdésekben adni. Szóval az amerikai bankok újsághirdetési valósággal oktató tanfolyamok a nagyközönségnek a közgazdaság minden ágában. Röviden, tömören, gyakran csak képletesen, de mindig irodalmilag is tökéletes formában választékos nyelvezettel, többnyire megkapó illusztrációkkal és példászerű térbeosztással olyan olvassmányokat adnak az amerikai pénzintézetek a publikumnak, hogy sokan szívesebben olvassák a bankreklámokat, mint a tárcát, vagy a színházi rovatot. A tengerentúl a pénzintézetek hirdetési magát az életet tükrözik vissza.

Magától értetődik, hogy az amerikai reklám módját és eszközeit nem lehet egy-

esapásra nálunk meghonosítani, még kevésbé lehet annak terjedelmét a mi kis országunkban alkalmazni, tehát a vakutánzás nem volna célravezető. De az amerikai bankok reklámja egész sereg olyan példát mutat, amelyeket nálunk is könnyen és eredményesen lehetne használni és amelyek nemcsak a nagyközön-

A pénzügyminiszter jelentése

A pénzügyminiszter legújabb jelentése szerint 1930 júliusra az államháztartásban 74.3 millió P (1929. júliusban 72.6 millió P) bruttó kiadást, 50.6 (59.8) millió bruttó bevételt irányoztak elő, a kiadások nettó előirányzata 62.7 (62.8), a bevételek 39.0 (50.0) millió P volt, úgyhogy az előirányzat szerint erre a hónapra 23.7 (12.8) millió P hiány jelentkezik, aminek oka abban van, hogy tudvaleg ebben a hónapban a legkisebbek a bevételek.

Az államadósságok szolgáltatásánál, tekintve a havonta visszatérő kiadásoktól, a megállapodások szerint a magyar-francia viszonylatban fennálló köveletések és kötelezettségek kiegyenlítésére teljesítendő fizetésektől és az ezek alapján kibocsátott mintegy 1.078.000 P 6.5 %-os frankkölcsön, valamint a kliring-eljárásban a magyar hitelezők kielégítésére kibocsátott 200.000 P 3.6 %-os államadóssági levelek szolgáltatásától, az 1924-ben felvett közszerzőkölcsön szolgálatára 2.8 millió P-t irányoztak elő. Az egyes tárcák tárgyi beruházási kiadásait különösen a nyári hónapokban végrehajtandó épülettartozási és építési

ségnek válnának előnyére, hanem nagymértékben hozzájárulhatnának a bankok üzleteinek kiterjesztéséhez és különösen alkalmasak volnának arra, hogy a nálunk a bankokkal szemben ma fennálló — tegyük hozzá teljesen indokolatlan — elfogultságot kiküszöböljék. Ha a magyar pénzintézetek több bizalommal viseltetnének a reklám iránt, az a velük szemben való bizalmat is csak növelné.

munkálatok növelték. A pénzügyminisztérium kiadásai továbbá a dohánybevételek előirányzott 2.000.000 P-vel is nagyobbodtak.

Az állami közigazgatás gyűjtőszámláján 1930 júliusban összesen 98.2 (1929 júniusban 70.6 millió P) folyt be, amiből 72.0 (40.8) millió költségvetési számlán és 26.2 (28.8) millió zároltszámlán folyt be.

Azokat az állami bevételeket is figyelembe véve, amelyek nem állami bevételi számlákban jutnak kifejezésre, amelynek a segédadóság és a külügyminisztérium közvetlenül kiadásokra felhasznált bevételei (0.6 és 0.2 = 0.8 millió P), valamint a 2 és 5 pengős érmék forgalombahozatalából a Magyar Nemzeti Banknál vezetett számlán közvetlenül befolyt 7 millió P, a júniusi bevételek 106 millió P-re rugtak, tehát 14.2 millió P-vel kedvezőbben alakultak a 90.8 millió P előirányzatnál.

Ennek az összegnek megoszlását az egyes bevételi források között az előirányzattal és az 1929 júniusi bevételekkel összehasonlítva a következő táblázat tünteti fel:

Előirányzott eredmény 1930 júliusban	Eredmény több (+) ill. kevesebb (-) az előirányzatnál	1929 júniusi eredmény	
7.0	6.8	0.2	7.8
8.4	10.0	+ 1.6	10.0
9.5	10.2	+ 0.7	9.7
7.2	7.2	—	9.7
7.5	7.3	- 0.2	10.1
0.1	0.1	—	0.1
1.8	1.8	—	1.7
12.8	14.5	+ 1.7	14.5
54.3	57.9	+ 3.6	61.1
36.2	46.7	+ 10.5	13.2
1.3	1.4	- 0.1	1.4
91.8	106.0	+ 14.2	75.7

ményeivel összehasonlítva, az alábbi szám adatok tüntetik fel:

1929 július 1-vel 1930 június 30-ig előirányzott eredmény	Eredmény több (+) ill. kevesebb (-) az előirányzatnál	Eredmény 1928 július 1-vel 1929 június 30-ig	
189.5	186.8	- 2.7	193.1
109.3	104.4	- 4.9	131.8
109.9	112.9	+ 2.1	111.9
94.4	95.5	+ 1.1	102.0
110.2	96.6	- 13.6	124.5
2.0	2.0	—	1.6
23.7	25.1	+ 1.4	25.0
151.9	151.8	- 0.1	154.4
790.9	774.2	- 16.7	844.3
138.5	164.3	+ 25.8	104.4
15.8	15.4	- 0.4	16.2
945.2	953.9	+ 8.7	964.9

tak, tehát az idén júniusban a vasutak 7.134,994 P bevételi többletet értek el a tavalyi júniusi 2.552,351 P hiánnyal szemben. A Duna - Száva - Adria - vasutársaság teljesítményei és kezelési eredményei ugyancsak valamivel visszamentek a múlt évi júniussal összehasonlítva.

A jelentés meglehetősen részletesen beszámol a jegybank gazdaságiáról, a forgalomban levő váltópénzermékről, a m. kir. postatakarékpénztár forgalmáról, a tőzszeindexről, kiviteli kereskedelmünk alakulásáról, a fizetésektelenségek és a munkanélküliség mozgalmáról.

A jelentés szerint a postatakarékpénztárnál és a 12 budapesti nagybanknál júniusban a takarékbetétek 533.8 millióról 646.4 millió P-re emelkedtek, ellenben a folyószámlabetétek 791.3 millióról 787.9 millió P-re hanyatlottak. Június végén a takarékbetétek az 1913-i állapot 64.5%-át, a folyószámlabetétek 92%-át tették ki.

Megemlékszik még a jelentés Görögországgal és Ausztriával kötött kereskedelmi szerződéseinkről, valamint a Romániával, Belgiummal és Perziával folytatásban levő kereskedelempolitikai tárgyalásokról.

Nagy olasz mezőgazdasági vállalat fizetésektelensége

Romából jelentik, hogy a Bonifiche Ferraresi talajjavító rt. Turinban, melynek névlegesen 100 millió lira alaptőkéje és 90 millió tartalékjai vannak, miután részvényei közel 200%-os árfolyamvesztéséget szenvedtek és majdnem egészen elértéktelenedtek, hitelezőikhez 40%-os egyességi ajánlattal fordult. Az olasz gazdasági közvéleményt ez a bukás már azért is nagy mértékben nyugtalanítja, mert

1872-ben alakult társaságról, tehát az olasz részvénytársaságok egyik legrégebbikéről van szó, amely az utóbbi években rendszeresen 14% osztalékot fizetett.

A könyvek mindössze 14 millió lira nyílt tartozásokat, 52 millió váltóadóságot és 12 millió ingatlanterheket mutatnak ki, de úgy hirdik, hogy ez nem felel meg a tényleges állapotnak, mert a hitelezőket és az adókat együttesen mutatták ki és így a mérlegben csak a két tétele csoport között való egyenlegek szerepelnek. A vagyontárgyak igen nagy értéket képviselnek: van a társaságnak 32,000 ha földbirtoka 136 millió lira értékben 67 millió részesedése mezőgazdasági üzemekben és fölszerelésekben.

A bukást olyan nagy horderejűnek tartják, hogy attól tartanak, hogy az egész olasz részvénypiac megrendülését fogja eredményezni.

A VIDÉKI PÉNZINTÉZETEK A MULT ESZTENDŐBEN. A Pénzügyi Képzési Központ összeállította a kötelekbe tartozó vidéki pénzintézetek 1929. december 31-i mérlegadatait és ebből néhány érdekes adat értékes támpontot ad a helyes megítélésre. A vidéki hiteléletre vonatkozó kép teljessége érdekében számba kell venni a fővárosi intézetek százkét vidéki fiókjának összesített állományát is, amelyek 326.29 millió P-ben jelentkezik. Ha ezt az összeget hozzáadjuk a vidéki intézetek aktívumának főösszegéhez, úgy megállapítható, hogy a vidéki hitelszervek 1.402.62 millió P-vel szolgálgják a helyi gazdasági életet. Általában meg lehet állapítani, hogy a fővárosi intézetek fiókjainak állománya egyenlegét teszi a vidéki intézetek állományainak. A vidéki fiókok összes kihezlyezései 288.03 millió pengőre rugnak, amelyből 223.83 millió pengő váltók ellenében, 48.65 millió pengő pedig különböző fedezetek vagy személyi hitelek formájában engedélyeztettek. A vidéki intézetek és a fővárosi intézetek vidéki fiókjai a mezőgazdaság számára a múlt év folyamán 719.47 millió pengő folyósítottak az előző évi 675.62 millió pengővel szemben, míg ipari célokra 149.31 (147.57) milliót, kereskedelmi célokra pedig 197.29 (227.76) milliót, vagyis az egyes célokra adott tőkék összegével együttesen a gazdasági ágak számára 1.280.72 milliót folyósítottak a megelőző évi 1.229.27 millió pengővel szemben.

25 évi bank- és kereskedelmi

gyakorlattal bíró főtisztviselő Pesten vagy vidéken nyugodt elhelyezkedést keres, esetleg jól prosperáló, de kellő tőke felett nem rendelkező banknál némi tőkeérdekeltséget vállalna biztos existenciára ellenében és annak fejlődését garantálna. Szíves megkeresések e lap kiadóhivatalába „Bankigazgató” jelíggel kértetnek.

Lanston Monotype Corporation Ltd.

cég, Londonban, mint a műregiszter szalagokat lyukasító gépekhez, továbbá a 88792 számú, „Billentyűzet által működtetett szedőgép” című és a 88816 számú, „Matricakeret betűöntő gépekhez” című magyar szabadalmak tulajdonosa és szabadalmainak gyakorla-bavétele céljából belöldi gyárosokkal vagy más érdeklődőkkel összeköttetést keres. Szabadalmait eladja vagy gyártási engedélyt ad. Bővebb felvilágosítással szolgál **Iászló Artur** hites szabadalmi ügyvivő, Budapest, V., Akadémia-utca 14. Telefon: Aut. 234 13

A karteltörvény-javaslat veszedelmei

A kartelekről szóló törvényjavaslatot nemrégiben küldötte meg a kormány a különböző érdekképviseleteknek azzal, hogy rövid időn belül közöljék véleményüket.

A törvénytervezet érthető izgalmat váltott ki az érdekképviseletek körében és mielőtt bármelyik képviselő a tervezet merítumával foglalkozna, szinte egyhangulag vetik fel a kérdést, hogy időszerű-e nálunk a gazdasági életbe ezzel a törvényjavaslattal belenyulni. Tudni kell ugyanis azt, hogy a gazdasági verseny szabadságát befolyásoló megállapodásokat általában a magánjog szabályai korlátozzák és különleges törvények Európában csupán Norvégiában és Németországban vannak. A norvégiai szabályozás jelentőségét és gyakorlati kihatását megállapítani nem tudjuk, mert hiszen ott egészen más gazdasági és egyéb viszonyok vannak, mint nálunk. Norvégiának más az ipara, más a gazdasági fejlődése, sőt egészen más a földrajzi fekvése is, mint Magyarországnak, tehát ez a teljes elütés már magában hordja az összehasonlítás nehézségeit. Ami pedig a németországi viszonyokat illeti, kétségtelen, hogy Németországban nyakra-főre gyártják az új törvényeket és különböző rendeleteket, de hogy ezek a gyakorlatban mennyire váltak be, azt viszont az az idő rövidsége miatt nem lehet megállapítani. Eppen így nem konstatható a németországi kartelszabályozás gyakorlati kihatása sem, amit egyébként a legjobban jellemez *Tschieschszky*-nek, ennek a neves gazdaságpolitikusnak a megállapítása is. *Tschieschszky* egy amerikai és egy francia gazdaságpolitikussal együtt a népszövetség által kiküldött bizottság szakértője a kartelkérdésekben és Németországban ezen a téren elismert szaktekintély, sőt tagja e kérdésben ítélkező bíróságnak is, tehát ez az abszolút komoly és értékes ember maga is aggodalommal kérdezi egyik tanulmányában, hogy vajjon a jelenlegi gazdasági depresszió tekinthető-e olyan időnek, amikor a kartelkérdést szabályozni lehet és kell. Megállapítja, hogy

a németországi szabályozás kihatása annak hasznos vagy káros voltát illetően még nem állapítható meg ez időszereint, mert a rendelkezésre álló rövid idő nem alkalmas arra, hogy a szabályozás értékéről definitív megnyugtató ítéletet lehetne mondani.

Ha már most hozzavesszük, hogy a nyugati államokban hatalmas nagy ipar van, nálunk viszont csak most áll fejlődés alatt az ipar, fel kell vetnünk okvetlenül azt a kérdést: szabad-e nekünk Olaszország, Franciaország, Hollandia, Belgium, Svájc, Ausztria és Csehország előtt belebocsátkozni a kartel rendszabályozásába.

Az ipar fejlesztése nálunk elsőrendű kérdés. Móric Miklósnak nemrégiben jelent meg egy tanulmánya, amelyben érdekesen mutatja ki, hogy ugy Európában, mint Amerikában a népszaporodás nem helyezhető a mezőgazdasági téren. Mig Németországban a mezőgazdasági munkásság alig szaporodott, addig a termés óriási mértékben megnövekedett az utolsó esztendőben. 1870 óta előállott népszaporodás több mint 20 millió és ennek az új embertömegnek az elhelyezése legnagyobb részben csak az ipar révén sikerült.

Nálunk Magyarországon a mezőgazdasági népesség sokkal több, mint

másutt Európában, kétségtelen tehát, hogy népfelcselgünknek másutt: mint az iparban elhelyezni nem lehet.

A mezőgazdaság a népszaporodásnak jelentkező feleslegét megemészteni nem tudja és így akaratlanul is a proletariátusra, a munkanélküli tömegek szaporodására vezet.

Ha tehát a karteltörvény bármiképpen gátat vet a népszaporodás feleslegének elhelyezkedésére, akkor békében kell hagyni az ipart. Pedig gátat vet! Ezeket az akadályokat a törvénytervezet állítja fel, amely szerint minden olyan megállapodás, legyen annak bármily neve, akár kartel, tröszt, konvenció, fúzió vagy akár szindikátus, mind a törvény rendelkezései alá esnek és ha a hatóság megállapítja, hogy a kartelmegállapodás nem lett bejelentve, vagy pedig ez a jó erkölcsbe vagy közrendbe ütközik, akkor nemcsak fel lehet azt oszlatni, hanem a vezetőket pénzbírsággal is lehet sújtani. Ezt az összeget pedig a törvénytervezet nem határozza meg, hanem a bíróság tetszésére bizza annak nagyságát. A javaslat szerint ha pl. két vállalkozó megállapodik bizonyos közös üzleti elvekbe, hogy rayonirozzák a fogyasztási területet, vagy megállapodik egységes árban, akkor már ott van a feje felett a közrendbe vagy közérkölcsebe való ütközés veszélye.

A vállalkozók feje felett lebeg a karteltörvénybe való beleütközés veszélye, minthogy a törvénytervezet elasztikus fogalmazásra állapítja meg a különböző rendelkezéseket, amelyek a mindenkor közfelfogás, de még inkább a mindenkor demagógia igényeinek megfelelően alakíthatók át.

A legérdekesebb része a törvénytervezetnek az, hogy a javaslat szerint kartel-

nek tekintendő és eszerint büntetendő, ha bármiféle megállapodást nem jelentenek be a kartelbírósnak. Eszerint tehát ilyen megállapodás az is, amit valamely város közelében lakó két földbirtokos köt, ha tejet vagy egyéb mezőgazdasági terméket közösen akarnak értékesíteni. Mig a minisztérium egyoldalul támogatja a mezőgazdaságot és igyekszik segítséget nyújtani a mezőgazdasági termékek jobb áron történő értékesítéséhez, addig a másik oldalon rájuk esap és alapos büntetéssel sújtja őket. Megtörténhetik az is, hogy szocialista rezsim jön, amely az ipari munkásság érdekeit védi és esetleg az ilyen földbirtokosokat egész vagyonuk elkobzásával büntethet meg.

A kartelkérdésnél szem előtt kell tartani azt, hogy a mai részvénytársasági forma mellett a kartelnek a vállalkozóra nézve jelentkező hasznában minden részvényes részesedik. A részvényesnek ez a részesedése a haszon elosztásának fontos tényezője és így az igazságtalan haszonnak igazságtalan voltát jelentékenyen csökkentti.

A cukorgyárak csak azért tudják a mezőgazdaság számára az árakat biztosítani, mert egységes árral ugy a belöldi, mint a külföldi értékesítésnél egyöntetűen járnak el és így éppen a mezőgazdaság érdekében védeni tudják a nyereség árát is. Természetes, hogyha megállapodás folytán veszélyeknek lesznek kitéve, igyekeznek ezt a mezőgazdaságra áthárítani és a mezőgazdaság fogja a kartel rendezés árát megfizetni. Az egész kartelkérdés mögött nagyrészt a mezőgazdasági érdekltségek mozognak, pedig a törvényjavaslat törvényerőre történő esetleges emelése esetén éppen a mezőgazdaság fogja leginkább megérezni a kartelrendezés eredményét.

Érdekes jelenségek az új sörgyár alapítása körül

A közérdek nézőpontjából örömmel kell fogadni minden olyan alapítást, amely a fogyasztók érdekében az árak nivellálása céljából létesül egy fosztogató kartel ellen. Közgazdasági „Signum laudis“-t érdemel azonkívül az a tókes, aki a nagy rizikó ellenére a fogyasztók érdekeiért szembeszáll egy tókeeros kartellel. Az első pillanatban ilyennek látszott a közvélemény előtt az az alapítás, amely a sörgyártás terén a kartelben lévő hatalmas sörgyárakkal szemben „Vendéglősök Országos Sörgyára és Mezőgazdasági Ipar Rt.” hangzatos néven alakult. Ez az új részvénytársaság céljául tűzte ki a sörkartel diktatúrájának letörését és amint az a cégéből is kitűnik, a vendéglősöknek olesó sörrel való ellátását.

Ebben a sivár gazdasági világban érthető feltűnést keltett egy ilyen hatalmas tőkét igénylő vállalkozás létesülésének lehetősége. Az érdekeltek kíváncsian figyeltek afelé a zseniális alapító felé, aki a jelenlegi viszonyok mellett új munkaalkalmak céljaira ilyen jelentős tőkét tud előteremteni. Az új sörgyár alapítója *Bedő István*, akinek neve a sörgyártás terén nem ismeretlen. Szakkörökben az a vélemény róla, hogy a Fővárosi Serfőző Rt.-nál, ahol mint serfőzőmester szerepelt, megállotta a helyét. Fezéri tehetségéről azonban eddig még nem tett bizonyosságot. Erre a hivatásra csak ennél az új alapításnál lépett elő.

A sörgyáralapítás nagyon széleskörű propagandával folyt le, ugy a fővárosban, mint igen sok vidéki városban.

Az élelmes alapító elsősorban a Vendéglősök Országos Egyesületének várát vette ve, amennyiben a vendéglősök között olyan híveket toborzott, akik az egyesület eddigi elnökét kibuktatták és annak élére maguk közül új elnököt választottak.

Ezekután ebből az egyesületből indult ki a propaganda. Az egyesület vidéki városokban gyűléseket hívott össze s az azokon megjelent vendéglősök előtt káprázatos színekkel festették a szónokok az új sörgyár nagy hivatását. Természetesen végül is részvényjegyzésre szólították fel a vendéglősöket, akik közül többen engedtek az egyesületük égíse alatt történt felhívások. Így alakult meg néhány héttel ezelőtt 1.500.000 P alaptőkével a Vendéglősök Országos Sörgyára és Mezőgazdasági Ipari Rt.

Szakértői körökben azonban azt is tudják, hogy a magyarországi sörgyárak éppen a sörfogyasztás tetemes csökkenésére való tekintettel termelési kapacitásuknak csupán 1/3 részét használják fel és az iparban folyamatban lévő racionalizálás ezeket a hatalmas tőkeerejű gyárakat is arra kényszerítette, hogy a termelést a fogyasztás arányaihoz szabályozzák. Ez hozta magával a gyárak kö-

zötti szoros kartel létesítését. Ebből természetesen az is következik, hogy a magyar sörttermelés lehetőségei korlátozva vannak, tehát egy új gyáralapításnak súlyos akadályokkal kell megküzdenie. Az új alapítás mindezekkel az érvekkel szemben a közvélemény előtt eleinte a legnagyobb szimpátiával találkozott mindaddig, amíg az alapítás körül furcsa jelenségek nem vonták magukra a figyelmet.

A gyáralapításról szóló beszámolóban szereplő igazgatósági tagok közül ugyanis többen nyilatkozatokat tettek közzé, amelyekben kijelentették, hogy őket az igazgatóság tagjaivá önkényesen választották be, mert nekik az új sörgyárral semmiféle közzőségük sincs.

Ezekből a nyilatkozatokból csak következtetni lehet arra, hogy az alapítás körül nincsen minden rendben.

Az új sörgyár alapítóinak az előadottak szerint a Signum laudis sem jár, mert ebbe a riskáns vállalkozásba saját tőkét nem igen visznek bele, hanem a kistökéjű vendéglősök bőrére viselkednek ilyen bátran. A másfél millió pengő is igen csekély összeg egy sörgyár felszereléséhez. Az alapítók most azt hirszerelik, hogy az alapításhoz svájci tőke kapcsolódik be, amely még 2.5 millió pengőt bocsát *Bedő István* vezérigazgató ur rendelkezésére. Ha ez valóra válik, akkor joggal iktathatjuk a zseniális vezérigazgató urat közgazdasági nagyjaink névsorába.

A Pénzintézetek nyugdíjpénztárának félévi eredményei

A Pénzintézetek nyugdíjpénztárának igazgatósága félévi mérlegmegállapító ülését a napokban tartja meg. Értesülésünk szerint a Nyugdíjpénztár az első félévben is kitűnő és eredményes munkát végzett, így ebben a felesztendőben vásárolta meg az intézet igazgatósága a József körut 3. sz. bérházat, 480.000 P-ért, míg nagyszerű befektetési értékpapirokat 803.000 P-ért vásárolt, de leginkább jellemzi az intézet mobilitását az, hogy a Pénzintézeti Központnál 600.000 P készpénzt helyezett el.

A visszaható biztosításoknak kedvező törlesztési határideje az ez év végén jár le és ezt az időpontot mind több intézet használja fel arra, hogy a visszaható biztosítások előnyét tisztviselőik számára megszerezze. Előreláthatóan az év végén igen tekintélyes vagyonnal rendelkezik a nyugdíjpénztár, amelynek kitűnő vezetősége egymagában is garantálja azt, hogy a reábizott értékek és érdekek a leghathatósabb védelemben részesülnek.

A JUGOSZLAV VALUTASTABILIZÁCIÓT forma szerint még mindig nem hajtották végre, ámbár innen-onnan öt esztendeje a dinár árfolyama nemzetközi viszonylatban állandó és így voltaképpen a pénzügyi reform törvénybe iktatásának nagyobb akadálya nincs. Az erre vonatkozó törvényjavaslat benyújtása részben azért késik, mert a mérvadó tényezők nem tudják magukat elhatározni, hogy milyen arányszámot állapítsanak meg. A papirdinár vásárlóereje az aranydinárhoz 10:1, de sokan vannak, akik a stabilizálást 11:1 arányban szeretnék megrögzíteni, azt állítván, hogy így a jugoszláv valuta egészen hozzásimulna a nyugati államok aranyvalutáihoz. A technikai végrehajtást stabilizációs kölcsön fölvételével tervezik és nagy azoknak a tábora, akik ugy vélekednek, hogy a délszláv pénzpiac elég erős egy ilyen külföldi kölcsön fölvételére, mások azonban azt hiszik, hogy nem volna helyes a külföld részvételét abban a formában kizárni, hogy nemzeti kölcsönrel támasztanak alá a valuta megrögzítését. A stabilizációval kapcsolatban Jugoszlávia áttérne az aranyvalutára, természetesen megfelelő átmeneti idő után.

Politika és gazdaság

A kormány ismételt többé-kevésbé nyíltan hivatkozott az utóbbi időben arra, hogy gazdasági helyzetünk gyökeres javulására azért nem tud célravezető intézkedéseket tenni, mert a súlyos gazdasági válság nem szorítkozik Magyarországra, hanem világjelenség, amelyet nemcsak Európa minden országa szenved, hanem még az amerikai Egyesült Államok és a tengerentúli angol gyarmatokban is messze kiható következményekkel jár. Amíg körülöttünk és mellettünk mindenhol nagy a gazdasági inség, mi magyarok sem számíthatunk igazi prosperitásra. Ebben a megállapításban elvitázhatatlannul sok az igazság és már ezért sem lehet nekünk közömbös, hogy mi okozza a világraszóló dekonjunkturát és esetleg miben lehetne annak orvoslását vagy legalább enyhítésének eszközeit megtalálni.

A gazdasági helyzet alakulása mindig és mindenütt szorosan összefügg a politikai viszonyokkal. A bizonytalanság a politikában megöleje annak az általános bizakodásnak, amely a konjunktúra fölrendülésének alapvető feltétele. A világ sorsát irányító nagyhatalmaknak tartott országokban mindenfelé szinte krónikussá vált a politikai válság. Az angol munkáskormány nem képes a legégetőbb föladatak megoldására és ezért Nagybritanniában állandó a lappangó kormányválság. Franciaországban a majdnem puccszerűen megalakult Tardieu-minisztérium csak azzal tudta őszig életét meghosszabbítani, hogy a parlamentet elnapolta. Németország az alkotmányválság nehéz gondjaival küzd; senki sem tudhatja, hoznak a jövő hónapban megejtendő országgyűlési választások megoldást és milyen irányban. Amerikában a közvélemény csalódott Hoover elnökben, aki nem tudta a hozzá fűzött vérmes reményeket beváltani és ez nem kis részben oka a prosperitás megszakadásának.

A politikai viszonyok kedvezőtlen alakulása szülte vagy legalább nagy mértékben kimélyítette a gazdasági helyzet elfajulását mindenfelé,

a termelés csökkenését, a vásárlóképeség összezsugorodását, a munkanélküliség folytonos növekedését, a nyersanyagok értékesítésének megnehezülését és szinte katasztrófális árhanyságot, a tőke bizalmatlanságát és félénk elrejtőzödését, ami a vállalkozói kedv elenyedését eredményezte. A tőke megriadt menekülési törekvésének egyik jelensége az is, hogy látszólagos pénzbőség és alacsony kamattételek mellett még a legnagyobb biztosítékok mellett sem igen lehet hosszabb határidőre nagyobb pénzüsségeket fölhasználni. A tőkés inkább kisebb haszonnal elégszik meg, csak hogy ne kelljen kihelyezett pénzt hosszabb időre lekötönnie. Már pedig nyilvánvaló, hogy egy a mezőgazdaság, mint az ipar és a kereskedelem hiányzó tőkéit csakis hosszulejratu lekötöttségű hitellel lehet kiegészíteni.

Magától értetődik, hogy a gazdaság a politikai helyzettel nincsen megelégedve, mert hiszen a legkevésbé, amit tőle megkövetel, az az állandóság és következetesség.

Eppen úgy magától értetődik, hogy a maga elégedettségével, a rendszerben, a módokban és többnyire a személyekben való változás követelésével maga a gazdaság is hozzájárul a politikai bizonytalansághoz. Ugy látszik, mintha az egy másba folyó láncolat következménye gyanánt az annyira kívánatos kibontakozás lehetetlen, a jövő képe abszolút sávár volna.

Mégis bizonyosra lehet venni, hogy az élniakarás mindent átütő ereje a jobbrafordulás elé tornyosuló legyőzhetetlenek tetsző akadályokat előbb-utóbb el fogja az utból háritani, ámbár ma még alig lehet megítélni, hogy mikor és milyen eszközökkel sikerül majd a politikát és a gazdaságot olyan irányba terelni, hogy a gyakorlati élet követelményeinek megfeleljen. Sajnos, azzal körülbelül tisztában lehetünk, hogy a kezdeményezés nem tőlünk fog kiindulni, nem azért, mert kicsiny ország vagyunk, mert megcsönkített, erőszakolt békeszerződéssel legyőzött országunk a nemzetek nagy hangversenyében nem dirigálhat. Ezt bőven ellensúlyozná azok a nagy erők, amelyek a magyar faj értékeiben rejlenek. Hanem azért, mert nálunk csak úgy nincsen olyan hatalmas szervező erő, amely minden akadályon áttörve, a kivezető utra tudna közmegnyugvást keltő irányt mutatni, mint akárhol másutt. Mert nyilvánvaló, hogy a mostani beteg állapotokból a gyógyulás felé csak az a hatalmas erő terhelheti az emberiséget, amely akaratát rá tudja kényszeríteni az ellent-

állókra, a közönyösökre, az elcsüggedtekre, példát tud mutatni nemesak széles rétegeknek, nemcsak egyes nemzeteknek hanem az egész emberiségnek. Egy még Mussolininél is hatalmasabb szervező erőre volna az emberiségnek szüksége, amely nem egy nemzetet tudna felrázni a marcia su Romára, hanem minden kultur-népet befolyásolni tudna és különösen a régen befejezett véres háború vége után igazi békét tudna teremteni a most még javában folyó gazdasági háborúban, amely annyival veszedelmesebb, hogy ebben egyelőre nincsenek szövetségesek, mindenki a maga szakállára harcol és mindenki csak sebeket kap, csak veszteségeket szenved.

Majdnem bizonyosra lehet venni, hogy bár minden valószínűsége megvan annak, hogy a most pusztító dühvel folyó gazdasági háborúnak az egymással azonos érdekű államok gazdasági szövetezése fogja végét vetni, ennek a szövetezésnek nem a Briand-terv az igazi formája, ellenben éppen nem lehetetlen, hogy az olyan összefogás, amilyen a magyar-jugoszláv-román gazdasági szövetezés eszméjében rejlik, készíti elő a megértést és ezzel a mai vigasztalan helyzetből való kibontakozást.

Pénzügyi hírek

A Jegybank augusztus második hetében

A bankjegyforgalom az augusztus 8-15 közötti héten 20,5 millióval nagyobb összeggel csökkent, ami ilyenkor az őszi idény közeledtével szokatlan jelenség, bár tudvalevőleg az ultimókor emelkedő pénzjegyforgalom hónapközben fokozatosan vissza szokott menni. Most azonban itt volna a gabona és a többi mezőgazdasági termények értékesítésének ideje, ami természetesen nagyobb pénzüsségeket követel és így a bankjegyforgalom megduzzadását szokta eredményezni. A csökkenést

lehetővé tette, hogy a váltótárca közel 6 millióval kisebbedett, a giróbetétek pedig 10,1/4 millióval növekedtek. Az ércéskészlet is kisebb lett 5 millióval, úgy hogy a fedezeti arányban állott be ugyan elég számottevő eltolódás, de az nem valami tulságosan nagy, mégis a Magyar nemzeti bank forgalomban lévő pénzjegyeinek az e heti kimutatás szerint majdnem kerekén 52% fedezete van.

A Magyar nemzeti bank augusztus 15-én kiadott kimutatása a következő:

A követelések és tartozások állása augusztus 15-én

Ércéskészlet:	KÖVETELÉSEK	Pengő	Változások aug. 7 óta
Aranyérmek, továbbá aranyrudak, külföldi és kereskedelmi érmek, finom kilogrammonként 3794 P-vel számítva	162.640.293 94		
Az alapszabályok 85. cikké alapján beszámítható devizák és valuták	37.835.507 81		
Váltópénz	12.053.673 87	212.529.475 62	- 5.128.476 46
Leszámitolt váltók, közraktári zálogjegyek és érték		179.512.918 31	- 5.890.565 27
papírok		54.800 00	-
Kézizálogra adott kölcsönök		70.851.511 89	- 459.900 00
Az állam adóssága		6.138.519 54	-
Épületek és felszerelések		93.175.661 19	+ 1.729.681,22
Egyéb követelések		562.262.886 55	
	TARTOZÁSOK		
Részvénytőke (30.000.000 - aranykorona)		34.756.095 00	-
Tartalékalap		8.192.877 70	-
Jegyforgalom			
pengőértékre szóló jegyek	408.290.485 00		
koronára szóló jegyek	19.557 20	408.482.042 20	- 20.581 725 00
Girókövetelések, letételek és azonnal lejáró más tartozások:			
a) államiak	37.674.470 74	63.051.279 83	+ 10.213.033 97
b) egyebek	25.376.809 09	47.854.181 82	+ 619.433 81
Egyéb tartozások		562.262.886 55	

A Kereskedelmi bank vidéki székházépítkezései

A Pesti magyar kereskedelmi bank, amelynek vidéken 16 affiliált intézete van, alig egy évvel ezelőtt az affiliációin keresztül tekintélyes építkezéseket bonyolított le. Így új és modern székházat épített a Szentesi takarékpénztár, a Békésmegyei kereskedelmi bank, a Hódmezővásárhelyi népbank, amely épületek valamennyien külsőleg is kifejezésre juttatják ezeken az affiliációkon keresztül azt az előkelő pozíciót, amelyet a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank az ország gazdasági életében betölt. A fen-

tíeken kívül nem rég fejezték be a Makói Népbank székházának renoválását. Ezt az intézetet a Kereskedelmi Bank alig egy évvel ezelőtt vette át és az intézet székháza egyúttal Makó legnagyobb szállodája is. A hatalmas épülettömb, amely eddig igen elhanyagolt állapotban állott a város főterén, néhány hónappal ezelőtt teljesen átrenoválva és átépítve egyik legszebb épülete lett a városnak. Az épület szállodai részében újból rendezték be az összes szobákat és azokat hideg-meleg vízzel látták el,

ezenkívül természetesen a Makói Népbank is gyönyörű helyiségekhez jutott. Most van folyamatban a Borsod-Miskolci Hitelbank székházának átépítése és renoválása. A Kereskedelmi Bank ugyanis a Borsod-Miskolci Hitelbankon keresztül megvett egy ház-ingatlant, amely közvetlenül a Borsod-Miskolci Hitelbank székháza mellett fekszik. Ezt az épületet teljesen lebontatja és a Borsod-Miskolci Hitelbank székházával harmonizálva építi fel és létesít ennek az új épületnek emeleti helyiségeiben modern lakásokat. Mindezeket az építkezéseket természetesen sok százezer pengőt emésztettek fel és így egyes városok gazdasági életére is jelentékeny hatással voltak.

A szegedi kereskedelmi és iparbank kitűnő mérlege

Már évek óta a vidéki pénzügyintézetek között a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank tölti be azt a helyet, amelynek következtében egyik irányítója lett a vidéki pénzügyintézeteknek és a vidéki pénzügyintézeti politikának. Ezt az előkelő vezető szerepet Grosz Marcel vezérigazgató hozzaért és óvatossá irányítása mellett érte el az intézet és az ő helyes üzletelvéit igazolja az a kitűnő félévi mérleg, amely újból minden tekintetben a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank fejlődése mellett szól. Nevezetesen a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank váltóállománya 8.844.000 P-re emelkedett, a folyó számlaelhelyezése pedig több mint 2.187.000 P. Az intézet betétei az 1929. június 30-iki 6.139.000 P-ről 7.500.000 P-re növekedtek. Visszelszámítása pedig az akkori 3.3 millió P-ről 2.4 millió P-re esett vissza. Egyrészt tehát a betét közel másfélmillió pengő emelkedése, legeklatánsabban dokumentálja azt az igen nagy jelentőségű bizalmat, amelyet a közönség a Szegedi Kereskedelmi és Iparbankkal szemben tanúsít, másrészt a visszelszámításnak majdnem egymillió P-vel való csökkenése következtében a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank újból a vidék legmobilibb pénzügyintézete lett. A nyeresége, dacára a kisebb kamatmarginak, annyira kielégítő, hogy már ezen félévi mérleg alapján az igazgatóság garantálni tudja a részvényeseinek az elmúlt évi osztalékot.

A MAGYAR ORSZÁGOS KÖZPONTI TAKARÉKPÉNZTÁRNAK a hivatalos lapban közzétett félévi mérlegadatai mutatják, hogy az intézet folyó banküzleteinek fejlődése a gazdasági viszonyok rosszabbodása ellenére sem állott meg. A félévi mérleg főbb állományait összehasonlítva a tavalyi első félévi adataival (zárójelben) a következőket ismertjük. **Vagyontételek:** pénztárkészlet 4,53 millió pengő (2,69), girószámlán, pénzügyintézetnél és bankcégeknél fennálló követelések 13,27 millió pengő (21,86), váltótárca 53,06 millió pengő (41,85), összes adósság 49,62 millió pengő (49,70), zálogleveles kölcsönök 27,31 millió pengő (23,31). **A takarékpénztárra bízott idegen tőkék:** betétek könyvecskékre és pénztárjegyekre 42,23 millió pengő (40,01), betétek folyó- és csekkszámában 50,32 millió pengő (47,24), hitelezők 34,83 millió pengő (31,37), az idegen tőkék együtt 127,38 millió pengő (118,62). A hitelezők tételénél mutatkozó emelkedés összefügg a lefolyt félévben az intézet közvetítésével létrejött utépitési célokat szolgáló svájci frank-kölcsönüggyel. A takarékpénztár vagyonának egyes részeit az eddig követett gyakorlatához hiven, most is szigorú értékelés alapján állította be a mérlegbe. Az értékpapírállomány mérlegértékében jelentékeny tartalék rejlik. Az üzleti terjedeleme növekedése azt eredményezte, hogy a nyereség a kedvezőtlenebb általános gazdasági helyzetben sem maradt mögötte a tavalyi első félévi tiszta nyereségének.

A Hungária műtrágya és a Nitrogéngyár fúziója

A gazdasági válság és a racionalizálás célszerű megoldása kényszeríti a legtöbb nagyipari vállalatot önállóságának feladására, illetve arra, hogy ugyanazon vállalatok gyártelepük és gyárvezetésük meggyökeresítése érdekében fuzionáljanak. A racionalizálás gondolata indította meg a múlt év folyamán több gyárvállalat fúzióját és ezek között szerepel a Hungária Műtrágya és a Spódium öszeolvadása is. Ez a folyamat jelek szerint tovább folytatódik és ezzel kapcsolatosan terjedt el gazdasági körökben annak a híre, hogy tárgyalások indultak meg a Hungária Műtrágyagyár és a Dicsőszentmártoni Nitrogéngyár között fúzió létrehozása céljából. Értesülésünk szerint ezek a tárgyalások igen előrehaladott stádiumba kerültek és a közel jövőben nyilvánosan is publikálni fogják a két vállalat fúzióját.

Jobb érdeklődés befektetési értékek iránt a külföldi tőzsdéken

Már hetekkel ezelőtt érkeztek hírek arról, hogy a párisi tőzsdén a fix kamatozású papírosok kereslete valamelyest javult, de ez majdnem kizárólag a francia államadóssági kötvényekre szorítkozott. Azután Frankfurtból és Berlinből jelentették, hogy a záloglevelek kereslete javult és ennek nyomán az árfolyamok is annyira fölmentek, hogy a német jelzálogintézetek annak a gondolatával foglalkoznak, hogy a szinte általánossá vált 7%-os típus helyett alacsonyabb kamatozású címletekkel felszerelteszenek.

Legújabbban pedig Londonból érkeztek annak a híre, hogy ott a giltedged csoport értékei iránt fokozott kereslet mutatkozott, aminek hatása alatt

az 5%-os hadikölcsönkötvények re-kordkurzust értek el a napokban.

De jobb az érdeklődés külföldi befektetési iránt is, ami azonban árfolyamjavulást a többi tőzsdék, különösen pedig a Wallstreet gyöngye hangulata miatt nem tudott eredményezni, mert az arbitrázs segítségével mindig a világon akárhol jegyzett legalacsonyabb kurzusok mellett lehetséges egyelőre a fedezés. Mégis úgy vélik, hogy

számos külföldi papírosnak az árfolyam alapján számított magas kamathozama az elhelyezkedést kereső tőke figyelmét ezek felé fogja terelni

és ha igazán jobb kereslet alakul ki, az árfolyamok emelkedése nem maradhat el.

Érdekes jelenség, hogy a részvények közül azoknak a kisebb vállalatoknak a papírjait keresik leginkább, amelyekből a részvénytőke kicsiny volta miatt kevés van forgalomban és már azért sem képezhetik rendes üzleti forgalom tárgyát, mert befektetés gyanánt szilárd kezekben vannak. Az ugynevezett nagy papírok Londonban csak úgy el vannak banyagolva, mint mindenhol másutt.

A Szentgotthárdi takarékpénztár felszámolja a Szentgotthárdi kereskedelmi bankot

A Vas megyei Általános Takarékpénztár, amely a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank érdekkörébe tartozik, már néhány évvel ezelőtt affiliálta a Szentgotthárdi Takarékpénztárt. Ezen tranzakció következtében a Szentgotthárdi Takarékpénztár igen lendületes fejlődésnek indult és a Szombathelyi Vas megyei Általános Takarékpénztár kitűnő igazgatójának, Weiss Mórnak irányításával a Szentgotthárdi Takarékpénztár igen nagy népszerűségre tett szert. Weiss igazgató természetesen Szombathelyről irányította a Szentgotthárdi Takarékpénztár ügyeit és a Szentgotthárdi Takarékpénztár affiliálása után céljál tüzte ki azt, hogy az ottani intézetek kö-

zött, amennyiben lehetséges, fúziókat létesítsen. Ennek a célkitűzésnek lett azután az eredménye az, hogy a Szentgotthárdi Kereskedelmi Bank kimondotta a felszámolását, amelyet a Szentgotthárdi Takarékpénztár végez el. A Szentgotthárdi Kereskedelmi Bank státuszát át-

vette a Szentgotthárdi Takarékpénztár és ezzel a tranzakcióval Weiss Mór Szentgotthárdon ugyszólván százszázalékban megvalósította azt az akciót, amelyet úgy a Nemzeti Bank, mint a Pénzügyi Központ immár évek óta sürget kisebb vidéki piacok rendezése érdekében.

Vida Jenő Amerikába utazik a szén cseppfolyósítása ügyében

A hazai iparvállalatok körében nagy érdeklődéssel tekintenek azokra a kísérletekre, amelyek már hosszú idő óta folynak a szén cseppfolyósítása dolgában. Mint ismeretes, többféle eljárást próbáltak eddig ki, de ezek legnagyobb része még nem jutott el arra az abszolút tökéletességre, amely lehetővé tenné az új eljárás gazdaságos kihasználását. A legismertebb módszer az ugynevezett Bergius-féle eljárás, amely évek óta foglalkoztatja nemcsak a vegyészeket, hanem a hatalmas szénterületekkel rendelkező szénbányavállalatokat is. A Bergius-rendszert Németországban főként a Farben Industrie propagálja, míg nálunk a két legnagyobb szénipari vállalat folytat vele kísérleteket.

A Bergius-féle rendszer újabb Amerikában jutott el a kísérletezések központjába, sőt állítólag sikerült volna

olyan stádiumba juttatni, amely az eljárás leegyszerűsítése révén biztosítja az iparvállalatok számára a gazdaságos kihasználást is. Értesülésünk szerint ezzel az ügygel áll összefüggésben Vida Jenőnek, a Magyar Általános Kőszénbánya vezérigazgatójának szeptember elsején esedékes amerikai utazása is. Vida Jenő Amerikában személyes tapasztalatok alapján akar meggyőződni részint a Bergius-rendszer ottani módosított eljárásának kihasználásáról, részint pedig új amerikai módszereket fog a helyszínen tanulmányozni.

Gazdasági körökben Vida Jenő utazásától új változást várnak a szén cseppfolyósítása dolgában és előreláthatóan olyan stádiumba kerül ez az ügy, amely Magyarországon is kényszeríteni fogja a másik nagy szénbányavállalatot élesebb verseny kifejtésére.

A Tébe lillafüredi kongresszusa

A Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete szeptember végén tartandó lillafüredi országos kongresszusára egyre nagyobb számban történnek a jelentkezések és a jelek szerint ez az értekezlet impozáns megnyilatkozása lesz a magyar pénzügyintézeteknek.

A kongresszus egyes bizottságainak összeállítása most van folyamatban és az értekezlet iránti nagy érdeklődést mutatja, hogy

az egyes bizottságokban való részvételre a hazai pénzügyintézetek legkiválóbb vezetői jelentkeznek, élükön olyan országos kapacitások, akiknek személye egymagában is dísz és jelentőséget ad a kongresszusnak.

Értesülésünk szerint a Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete a napokban

küldi szét a vélemények első sorozatát. Miután csak szeptember elsejéig lehet ezeket a véleményeket eljuttatni a Tébe-hez, ezért ajánlatos ezt a pár napot felhasználni arra, hogy a pénzügyintézet vezetői véleményeiket sürgősen beküldjék a központhoz. A kongresszus munkájának nagy fontosságát ad az előadók sorozatos felszólalása.

Az előadói tervezeteket értesülésünk szerint a második sorozatban fogja szétküldeni a Tébe, úgyhogy ezeket szeptember első felében mindenki kézhez kapja.

Minthogy nagy országos érdekekről lesz szó, ezért az elszállásolás megkönnyítése céljából ajánlatos, hogy a jelentkezések mielőbb megtörténjenek.

Franciaország az aranyvásárlással az európai pénzhegemóniát akarja megszerezni

A nemzetközi pénzpiacon a legteljesebb csend és változatosság van, semmi olyan nagyhorderejű tranzakció nem jött létre a hét folyamán, amely az állandóan figyelő pénzpiac érdeklődését megragadta volna. Ma már lassanként elvesztí jelentőségét a huzamosabb idő óta tartó francia aranyvásárlás is, mert mindinkább az a meggyőződés kap lábra, hogy Franciaország az arany túlzott felhalmozásával merevvé teszi saját pénzrendszerét. Ezzel magyarázzák azt is, hogy a legutóbbi napokban

a francia franknak árhullámzásban volt része, még pedig lefelé menő szimptomával.

Általánosságban Franciaországot úgy tekintik, mint amely állam Európában a pénzhegemóniát meg akarja szerezni a maga számára és ennek a célnak érdekében gyűjtik határozott kitartással körülbelül másfél év óta az aranyat. Viszont érdekes az is, hogy Franciaország az ott uralkodó hallatlanul nagy pénz-

bőség ellenére sem vesz részt az európai államok hitelüzleteiben és ha néha valamelyik tranzakcióban részes kíván lenni, ezt a pénzügyi megmozdulást legtöbbször politikai okok idézik elő. Anglia a háboru utáni európai pénzhegemóniát féltékenyen őrzi, azonban részint a Szigetországban szaporodó munkanélküliek, tehát a gazdasági válság, másrészt pedig a dominiumokban tapasztalható és a gazdasági életre kiható politikai megmozdulások miatt gyengült Anglia vezető szerepe, s ezt a gyengeséget akarja felhasználni Franciaország a saját céljaira. Egyébként a még mindig tartó nyári szünet miatt sem Angliában, sem pedig a többi nyugaurópai államban számottevő hitelművelet a hét folyamán nem történt és a kamatlábakban sem volt változás.

A belföldi pénzpiacon már megszokottá váltik

külföldről érkező rövidlejáratu hitelek sokasága, de hasonlóan sablonossá lesz az üzlettelenség is.

A mezőgazdasági termékek exportjának

lassúsága miatt sem a fővárosban, sem a vidéken nem igényelnek a lebonyolításhoz szükséges nagyobb összegeket, tehát ezen a téren sem következett be változás. Az augusztusi utolsó a jelek szerint a legkönnyebben bonyolódik le, pénzigénylés nem történt nagyobb számban.

A leszámítolási kamattételek a következők: fővárosi reeszkompt 5.75—6%, a vidéki reeszkompt az itézetek nagysága és bonitása szerint 5.875—7.75%, míg a gabonaváltóké 6.5—7.75%.

Devizakölcsönök kamattétele a hét folyamán is lemorzsolódott, úgyhogy 3 hónapra szóló dollárkölcsönt már 3%-kal kínálnak, míg fontkölcsönt 3.375%-kal. Igénylés kevés, a devizakölcsönök piaca is üzletlen.

Lombardkölcsönök névleges kamattétele 6% körül mozog.

Az angol bankok hitelpolitikájáról

a „Daily Herald” a napokban azt a híradást közölte, amelyet különben más nagy londoni napilapok is átvettek, hogy az öt londoni nagybank vezetői tanácskozásokat folytattak és azok eredményeképpen elhatározták, hogy

az ügyfeleiknél kihelyezett lombardkölcsönök visszafizetését nem forszírozzák főleg azért, hogy elkerülhetővé tegyék az ennek nyomán való nagyobb arányú értékpapíreladáásokat.

Az aposztrofált bankok hivatalosan nem nyilatkoztak ugyan, de a londoni tőzsdén mégis annak a híre terjedt el, hogy a szóban forgó híradásnak fesztelesen megbeszélések adták az alapját. A tőzsdén tudni vélik, hogy a lombardkölcsönök körül való eljárás elvi megváltoztatásáról nincs szó már csak azért sem, mert hiszen a bankok ilyen kölcsönöket nem azért mondanak fel, hogy a likvid eszközeiket szaporítsák, hanem majdnem kizárólag azért, mert az árfolyamok hanyatlása folytán a nyújtott fedezet nem kielégítőnek látszik, amire az utóbbi idők nagy kurzusvesztései miatt bizony elég gyakran volt eset. Az angol nagybankok között főnálló viszony is kizárja az olyan megállapodást, amilyenről az előkelő londoni napilap tudni vél, nem lehetetlen azonban, hogy az egyik vagy másik bank, esetleg

majdnem minden londoni nagybank a tőzsdéi derut idején liberálisan kezeli majd a fedezet kérdését

és esetleg olyan arányú fedezettel is megelégszik, amely nem egészen megfelelő, nehogy kényszereladásokkal növelje a tőzsdé kedvezőtlen hangulatát. Azt mondják, hogy a bankok ilyen eljárása éppen nem szokatlan.

Ez a közvetett és burkolt cáfolat bebiztosítja beismerése a „Daily Herald” hírének, mint valami diplomatikus köntörfalazó igazolása volna. Tény tehát az, hogy a londoni nagybankok azzal akarják a tőzsdét támogatni, hogy lombardírozott értékpapírosok kényszereladását lehetőleg elkerüljék.

A fixpiacról

A fixkamatozású papírok piacán ugylátszik fokozatosan adja fel a spekuláció várakozó álláspontját és időnként hol az egyik, hol pedig a másik itt érdekelt spekuláns, megunva a meddő várakozást, kényszereladásokkal szabadul a tulajdonában levő pakettól. A hét elején, megfigyelésünk szerint, az egyik nagyobb hadikölcsön spekuláns önkenucciót hajtott végre és jelentékeny mennyiségű áruval az egyes típusoknál elég számottevő áresést idézett elő. Ezek az eladások azonban sohasem váltanak ki nagyobb izgalmat és nem terjednek túl azon a szűk körön, amelybe néhány kitartó hadikölcsön spekuláns tartozik. A többi fixértékben üzletkötés sem fordult elő.

Az államadóssági kötvények hivatalos jegyzései a következők: 6%-os I—V. kib. hadikölcsön 37—40 fillér, VI—VII. kib. 30—32 fillér, 5 1/2 %-os V. kib. 32—33 fillér, 5 1/2%-os 1916. évi pénztárjegy 19 fillér, 1918—1925. évi 16 fillér, a népszövetségi kölcsön 5.95 P, míg a magánforgalomban a kényszerkölcsön 48.80 P.

A D Ó

A kereskedelmi levél illetékmentessége

A bélyeg és illetékmentesség kétféle lehet: 1. feltétlen, 2. feltételes. A feltétlen illetékmentesség annyit jelen, hogy a mentesség minden körülmények között érvényes, a feltételes viszont annyit, hogy a mentesség fennáll mindaddig, míg annak feltételei meg nem szűnnek. Ha a feltételes mentességgel bíró okiratokat vagy irományokat olyan körülmények között használják fel, amikor a mentességre jogosító feltételek hiányoznak, akkor az esedékes illetéket le kell róni, még pedig az okirat vagy iromány használatát megelőzően.

A kereskedelmi levél a feltételes illetékmentességgel bíró okmányféleség típusú alakja. Az illetéki díjgyűjtek 59. tételének 4. és 5. pontja a következőkben állapítja meg annak mentességét:

„4. A kereskedők és iparúzők által saját kereskedelmi vagy iparüzletük tárgyaira vonatkozólag kiállított levelek, legyenek ezek bár más személyhez is intézve, amennyiben azok üzletük tárgyaira vonatkozó jogügyletet tartalmaznak, feltételesen illetékmentesek.”

„Ha azonban a levélalak váltó, kötelezvény, zálogjegy, utalvány vagy hitellevél vagy tartozási követelmények felőli engedmény vagy számla, számlakivonat, mérlegetett számla vagy állandó bélyegilleték alá eső szállítmányi okmány, igérvény, hajókölcsön, biztosítási vagy társasági szerződés vagy kereskedelmük vagy iparüzletük körén kívül eső tárgyak feletti okirat kiállítására használtatik, úgy ily esetben a levelek okiratoknak tekintetnek és mint ilyenek a jelen (illetéki) szabályok szerint illetékkötelezettség alá vétetnek.”

„5. A feltételesen illetékmentes levelezések, ha azok bíróságok előtt vagy az illetéki díjgyűjtek 79. tétel d) és e) betűi alatt megjelölt esetekben (lásd a cikk végén) kívül más hivatalos célokra használtatnak, az illetéki jogügyletre és okiratokra nézve megállapított illetékek alá esnek.”

Ahhoz tehát, hogy a kereskedelmi levél feltételesen illetékmentes legyen, szükséges: 1. hogy azt kereskedő vagy iparúző állítsa ki; 2. hogy a jogügylet, melyet a levél tartalmaz, a kiállító egyén vagy cég kereskedelmi vagy iparüzletének tárgyaira vonatkozzék; 3. hogy az a vonatkozó díjgyűjtek tételben felsorolt jogügyletet ne tartalmazzon és 4. hogy az a kereskedelmi levél szokásos formájában készüljön.

A joggyakorlat a díjgyűjtekben lefektetett elvet tovább fejlesztette, több ízben is kimondván, hogy a kereskedelmi levélbe foglalt jogügyletet közt két fél közül legalább is az egyiknek kell kereskedőnek lennie és így a feltételes mentesség a nem kereskedő által a kereskedőhöz intézett levélre is kiterjed. A kereskedelmi levélbe foglalt ajánlat akkor is illetékmentes, ha közhatóságokhoz intézik.

Ha valamely kereskedő levél formájában nem üzletének tárgyaira vonatkozó ügyletet köt, pl. ékszerész listát ad el, mondjuk, ruhakereskedőnek, ezt a levelet illetékmentesség természetesen nem illeti meg.

Ha a kereskedelmi levél nem tartalmaz olyan jogügyletet, mely a vonatkozó díjgyűjtek tételben fel van sorolva, úgy

a feltételes illetékmentesség érvénye fennáll. A joggyakorlat ezen az alapon mondotta ki a kereskedelmi levélbe foglalt nyugta feltételes illetékmentességét.

Az 1929. évi XXVII. t. c. életbelépése óta szolgálati szerződést illetékmentesen kereskedelmi levélbe is csak akkor lehet foglalni, ha a kikötött munkabérnek egy hónapra eső összege személyenként 500 pengőt meg nem halad vagy ha az a rendes östermelő, ipari és kereskedelmi üzemekben tömegesen megkötni szokott szolgálati szerződésekre vonatkozik.

A feltételes illetékmentességre jogosult kereskedelmi levelek ezt a kedvezményes jelleget akkor veszítik el, ha azokat bíróságok előtt felhasználják.

Ez a felhasználás — a joggyakorlat magyarázata szerint — csak akkor vonja maga után az illetékkötelezettséget, ha a levelet: 1.

a benne foglalt jogügylettel kapcsolatos körülmény bizonyítása céljából használják fel

és 2. ha a levelet a jogügyletben részes fél használja fel. Így nem veszti el a levél a feltételes illetékmentességet 1. ha azzal csupán pl. átlagos árat vagy szokásos engedményt vagy cégfennállást vagy szenvedett kárt stb. kívánnak igazolni anélkül, hogy a bemutatott levélben foglalt ügylet bármiféle összefüggésben is volna, 2. ha azt nem a perbeli felek egyike, hanem minden jogi érdek nélkül pl. valamelyik tanu mutatja fel.

Az olyan ügylet után, mely valójában

létre nem jött vagy végleg megszűnt, akkor sem lehet illetéket követelni, ha a vele foglalkozó levelet bíróság előtt fel is használják — viszont az illetéket a bíróság előtt felhasznált levél ügyében akkor sem lehet visszakövetelni, ha a per tárgyalás és ítélet nélkül szűnt meg.

„A bíróság előtt” kifejezést a joggyakorlat aképen magyarázza, hogy a kereskedelmi levél elveszti feltételes illetékmentességét, ha azt a benne foglalt jogügylettel kapcsolatos körülmény bizonyítása céljából az előbb említett esetekben akár polgári, akár büntető ügyben (ha a m. kir. államrendőrség főkapitányságánál is!) felhasználják, vagy ha azt a közadós tartozásának igazolása céljából a csődbejelentéshez csatolják.

A joggyakorlat szerint a levél abban az esetben sem tarthat igényt a feltétlen illetékmentesség kedvezményére, ha benne olyan jogügylet foglaltatik, mely hatósági jóváhagyást igényel.

Adó és illetékügyben bizonyítékul csatolt levél a feltételes illetékmentességét nem veszti el.

Az illetéki díjgyűjtek 59. tételének előbb idézett 5. pontja hivatkozik a 79. tétel d) és e) betűire. A díjgyűjtek e tételre szerint illetékmentesek azok az egyébként illetékköteles okiratok, tehát kereskedelmi levelek is, melyeknek kiállítását a hatóságok és hivatalok kizárólagosan hivatalos célokra kívánják és amelyeknek kiállítására a fél a polgári jog szerint nem kötelezhető. Az illetékmentesség mindaddig fennáll, míg ezeket az iratokat az említett és nem más hivatalos célokra használják.

Dr. Fluck András.

Adóelőleg és lakhelyváltás

A fennálló adókezelési szabályok szerint mindaddig, míg az adózó a folyó évre vonatkozó adókövetési határozatot, fizetési meghagyást kézhez nem vette, minden negyedévben az előző évi kivetésnek megfelelő adó egynegyed-egynegyed részét köteles előlegképpen befizetni.

Abban az esetben, ha az adózót a folyó évben is ugyanott rójják meg adóval, ahol az elmúlt évben is adózott, az előlegbefizetésnek az új adóösszegbe való beszámítása nehézséget nem okoz, akkor azonban, ha az adózó egyik kerületből a másikba költözött, differenciák adódhatnak abból a körülményből, hogy az előlegeket a régi lakhelyénél megfelelő kerület adópénztáránál tartozott volt befizetni.

A régi lakhelynek megfelelő kerületi adópénztárnál ugyanis ekkor befizetés áll elő megfelelő adóelőírás hiányában, az új lakhelynek megfelelő kerületi adópénztárnál viszont adóelőírás jelentkezik, anélkül, hogy az adóelőírásra törlesztés, befizetés mutatkoznék. Az egyik kerületnél tehát befizetés van, a másiknál látszólag késedelem jelentkezik.

Az adózónak akkor, az új adóévi birtokában, kérelmeznie kell régi adóztatási helyén, hogy a befizetett előlegeket az új adóztatási kerületbe utalják át. Általános a panasz, hogy ezeket az átutalási kérelmeket a kerületi adószámvetési osztályok késedelmesen intézik el, aminek a következménye az, hogy az új adóztatási kerület — nem bírván tudomással az előlegek pontos befizetéséről — figyelmeztető bocsát ki, int, zálogol és — késedelmi kamatot számol. Szóval az adózó önhibáján kívül hátrányos helyzetbe kerül és ha az első figyelmeztető után azonnal el nem jár az átutalás sürgős foganatosítása érdekében, csak hosszas kérvényezés útján tudja elérni, hogy adószámjárja az új adókerületben rendben legyen.

A másik panasz, hogy a régi adóztatási kerület rendszerint nem teljes összegben utalja át az új adóztatási kerülethez a nála befizetett előlegeket. Némely esetben lényegtelen összegű a levonás,

némely esetben jó pár pengőre rug, de akár egyik, akár másik esetben a levonás maga után vonja azt, hogy a lakhelyét változtató adózó ráfizet az átutalásra.

Az átutalások foganatosításának ezen a rendszeren változtatni kell valamiképpen.

Az új adóztatási hely adófelügyelőse az adóvallomásból értesül arról, hogy az adózó az előző évben melyik kerületben adózott. Az adóvallomásban rovatot kelene nyitni arra is, hogy az adózó a régi adóztatás számviteli osztályánál vezetett számlájának számát is megadhatta. Ezt a főkönyvi számlaszámot azután az adófelügyelőseknél közölnie kellene a kivetési lajstrom útján az új adóztatási kerület számviteli osztályával, hogy az hivatalból azonnal intézkedhessen a befizetett előlegeknek hozzá való átutalás érdekében. Maga az adózó ugyanis csak későn, az adóívől értesül új adóztatási helyén vezetett főkönyvi számlájának számáról, tehát amikor átutalási kérelmét benyújthatja, akkor új adóztatási helyén látszólag már régen késedelem, esett, viszont új számlája számának közlése nélkül az átutalás pontosan nem foganatosítható. Ez volna az egyik remédium.

A másik pedig egy szigorú rendelkezés abban az irányban, hogy az adószámvetési osztályok ne hevertessék a felek előlegátutalási kérelmeit, hanem kötelesek legyenek azokat 48 órán belül, minden indokolatlan levonás nélkül, feltétlenül elintézni.

Ily értelmű rendelkezésekkel elérhető lesz, hogy az átutalások lehető pontosan foganatosíthatóak s a számviteli osztályok mentesülnek egy sereg feleslegessé tehető munkától, figyelmeztetőtől, intéstől, felek általi sürgetéstől, az adózók pedig bosszúságtól, utánjárástól, méltánytalan késedelmi kamattól, ráfizéstől.

Bármilyen adóügyben szívesen szolgál felvilágosítással a szerkesztőség.

IPARI HIREK

GANZ ÉS TÁRSA VILLAMOSSÁGI GÉP, VAGÓN ÉS HAJÓGYÁR RT. e hó 22-én tartott rendkívüli közgyűlése egyhangúlag elfogadta az igazgatóság összes javaslatait és ezeknek megfelelően elhatározta, hogy az eddigi 1225000 pengőt kitevő alaptőkét 98000 darab, 1930. október 1-től osztalékjogosult névre szóló, egyenként 50 pengő névértékű új részvény kibocsátása által fűz emeli 17,150,000 pengőre. Az új részvényekre az eddigi részvényesek elővetteli joggal bírnak oly módon, hogy minden öt régi részvény ellenében két új részvény vehető át, részvényenként 110 pengő lefizetése ellenében. Az elővételi jog 1930. augusztus 23-tól 1930. szeptember 2-ig bezárólag Budapesten a Magyar Általános Hitelbanknál vagy a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbanknál vagy a Magyar-Olasz Banknál a szokásos üzleti órákban gyakorolható. A közgyűlés továbbá a Ganz és Társa cég newyorki International Electric Company Incorporated között létrejött ismert kooperációs megállapodással kapcsolatban beaválasztotta a Ganz és Társa cég igazgatóságába a nevezett amerikai vállalat legfőbb vezetői közül Minor Clark H. vezérigazgatót, Baldwin E. Arthur helyettes vezérigazgatót és Woodward Jesse Marion jogtanácsost.

A NEMZETKÖZI VAGÓNKARTEL hosszasan ismételt megskadát és újra meg újra megkezdett tárgyalások dacára eddig nem tudott létrejönni. A hétfőn a német vagonkartel gyűlésén tették a folyó tárgyalásokról körülbelül a következőket jelentést: Általános az a fölfogás, hogy a nemzetközi vagonkartelra föltétlenül szükség van már csak azért is, mert az ilyen internacionális szabályozás hathatós eszköze a nemzetközi gazdasági válság enyhítésének. A kérdés részleteire vonatkozólag azonban az összességnek komoly aggyalmai vannak. Hogy a megegyezés ne húzódjék most már túlságosan sokáig el, a német kartel kiküldött bizottsága külön-külön tárgyalásokat kezd az egyes nemzeti csoportokkal az eszmék tisztázása és az eltérő vélemények összeegyeztetése végett. Ha az ezirányú tanácskozások eredménnyel járnak, a bizottságnak arra is meghatalmazása van, hogy a megegyezést megkösse. Ez a szépitgető hivatalos híradás arra látszik mutatni, hogy a nemzetközi vagonkartel egyhamar nem fog megalakulni.

NAGYOBB ARÁNYU VASUTI BÉRUHÁZÁSOK AUSZTRIÁBAN. Az osztrák nemzetközi kölcsön hozamából a szövetségi vasutak a bécsi nagybankoktól fölvetett előlegeket visszafizették és abba a helyzetbe jutottak, hogy újabb megrendeléseket adhattak ki az érdekeltektől. Főleg felépítési és hidanyagot rendeltek eddigre, de legközelebb várható a kocsipark kiegészítését célzó megrendelések föladata is. Tervebe van továbbá véve a teherkocsik fékberendezésének följavitása Kunze-Knorr-féle fékek felszerelésével, valamint az állomás berendezések fejlesztése, elsősorban modern jelzőkészülékek építésével.

A MUNKANÉLKÜLISÉG. A m. kir. Központi Statisztikai Hivatal legújabb adatai szerint 1930. június havában a keresztényszocialista és szociáldemokrata szakszervezetek által kimutatott munkanélküliek száma 19,789 volt 34.5%-kal több, mint az előző év ugyanezer hónapjában és 4.5%-kal kevesebb, mint 1930. május havában. A férfi munkanélküliek száma 17,024 (86%) az előző hónappal szemben 4.9%-kal csökkent, a nőmunkanélküliek száma 2765, ugyanakkor esett 2.4%-kal. Az összes munkanélküliek közül 53.8% budapesti lakos, számuk az előző hónappal szemben 4%-kal, a vidéki munkanélkülieké 5.1%-kal esett. Foglalkozási megoszlás szerint emelkedett a munkanélküliség a bányában (8.9%), a ruházati iparban (3.7%), az élelmiszeri iparban (3.2%), a vasiparban (2.3%). Legerősebben csökkent a munkanélküliség az építőiparban (14.2%), a szállodai és éttermi alkalmazottaknál (11.4%) és a szellemi munkásoknál (9.9%). A hatósági munkaközvetítők adatai szerint a hatósági ingyenes magánmunkaközvetítők 13,454 munkahelyet, 40,359 munkakeresőt és 10,436 munkaközvetítést tartottak nyilván. 100 munkahelyre 300 munkakereső esett (Budapest 328, vidéken 229). Munkához jutott a munkakeresők 25.9%-a (Budapest 23.3%, vidéken 35.2%).

Bérbeadunk telefonberendezést.

Készülékeink úgy az állami, mint a házi szolgálatok alkalmasság. Kombinált készülékeinken városi telefonbeszélgetések tartama alatt házi beszélgetések is folytathatók az üzleti megbeszélések nélkül.

Bankok, gyárak, kis és nagy üzemek, gazdaságok és magánháztartások részére létesítünk legmodernebb automatikus, félautomatikus soroskapcsolású vagy vonalváltós telefonberendezést.

Ajánlatlalt díjtalanul készségesen szolgálunk. Elküldt Priteg Egyesült Magyar Magán-telefon és Elektromos Ipar R. T., Budapest, V., Zrínyi-utca 1. Sorozatos telefonszám: *Aut. 858-60.

Románia

ROMÁNIA BEVÁLTJA A KÜLFÖLDI KÖLCSÖNÖK SZEPTEMBER 1-ÉN ESEDÉKES SZELVÉNYEIT. A román pénzügyminiszteriumnak külföldi államkölesönöket kezelő igazgatósága megállapodást létesített a Banca Nationala-val, hogy a Jegyban, a hozzá befolyó állami bevételekből beváltja a külföldi kölesönök szeptember 1-én esedékes szelvényeit. A szelvények beváltására a Banca Nationala körülbelül 461 millió leit fordít. A szelvények pontos időben történő beváltását főleg azért csinálja Románia, hogy a legutóbbi belpolitikai események hatása alatt megrendült bizalmat a külföld részéről visszaszerezze.

NAGY ÉPÍTKEZÉSI KÖLCSÖNT VESZ FEL ROMÁNIA. Az Autonom Építkezési Pénztár igen előrehaladott tárgyalásokat folytat egy olasz tőkecsoporttal az új építkezési kölcsön ügyében. A kölcsön összege egymilliárd lei, melyből az olasz tőkecsoport már szeptemberben mintegy egymillió dolláros előleget folyósít. A fennmaradó összeg a jövő év tavaszán esedékes. A tárgyalásokat román részről Ion Raducanu volt miniszter vezeti, aki érintkezésbe lépett egy német és egy holland pénzcsoporttal is, akik szintén be akarnak kapcsolódni Románia nagy építkezési programjába.

A DÉSI HITELBANK RT. KÉNY-SZEREGYESSÉGET KÉRT. Szamosmegye egyik legrégibb pénzintézete a Dési Hitelbank megkérte maga ellen a kényszerjegyeségi eljárás megindítását. A pénzintézet aktívái 30 millió leit, a passzívái 23 millió leit tesznek ki. Százszázalékos egységességet ajánl.

MORGANÉK BERENDEZKEDNEK ROMÁNIABAN. A Morgan pénzcsoport — mint köztudomású — megszerezte a román telefonkoncessziót. Ezzel kapcsolatban úgy értesülünk, hogy a hatalmas amerikai pénzcsoport igen előrehaladott tárgyalásokat folytat a kolozsvári Energia telefontársasággal, ahol nagyobb érdeklődést önhajt vállalni. Morganék annyira ki akarják szlesíteni az üzemet, hogy az nem csak Románia, de egész Kelet-Európa telefontársaságát elláthassa.

FIZETÉSKÉPTELEN A LEGNAGYOBB ERDÉLYI VASKERESKEDŐ CÉG. A Babos és Társa kolozsvári vasnagykereskedő cég, amely multjánál és méreteinél fogva joggal nevezhető Erdély legnagyobb vasnagykereskedő cégének, fizetéseket nem fizetett meg maga ellen a kényszerjegyeségi eljárás megindítását. A passzívák összege 10 és egy-negyedmillió lei, melyel szemben az aktívák mintegy 7 milliót tesznek ki. Magyar cégek közül az Elset-cég, Budapest 1358 svájci frankkal, az Acélárugyár Budapest 1213 Pvel vannak érdekelve. A cég főhitelezője a Kern és Társa Continentale vaskereskedelmi rt. 2.771.755 leivel szerepel.

FRANCIA TEXTILVÁLLALAT A ROMÁN IPARBAN. Párisból jelentik nekünk, hogy a Financière Textile cég 90 millió frank alaptőkével részvénytársaság alapítását tervezi, amely Romániában létesítene textilgyárat. Az alapításban rész vesz az Union Bancaire du Nord pénzintézet is, amelynek nagyobb szabású textilérdeklődései vannak.

OLASZORSZÁG NAGYMENNYISÉGŰ ROMÁN ÖKRÖT VESZ. A román-magyar kereskedelmi szerződés tárgyalása alkalmával a román delegációnak egy igen lényeges és fontos kérése volt: engedje át a magyar állam az Olaszországba irányuló állatkivitelét. Az egész tárgyalás folyamán meglátszott, hogy erre a tételre igen nagy súlyt helyez Románia s hogy ennek ellenértékeképpen több ipari cikk vámját szállította le lényegesen. Ennek a megállapodásnak tudható be az a legújabb híradás, mely szerint az olasz kormány legújabb megbeszélés szerint átvesz Romániától 5000 darab ökrörjút. A magyar gazdák az elejétől fogva elleneztek azt, hogy a magyar kormány átengedje vonalain a román állatexportot s ebből a vásárlásból máris látszik, hogy aggodalmuk nem volt alaptalanul.

Valuták és devizák árfolyama:

Valuták	Aug. 12.		Aug. 13.		Aug. 14.		Aug. 18.		Aug. 19.		Aug. 21.		Aug. 22.	
	PéNZ	ÁRU	PéNZ	ÁRU	PéNZ	ÁRU	PéNZ	ÁRU	PéNZ	ÁRU	PéNZ	ÁRU	PéNZ	ÁRU
Angol font	27.7	27.90	27.75	27.90	27.75	27.90	27.75	27.90	27.75	27.85	27.75	27.85	27.75	27.85
Belga frank	79.70	80.10	79.70	80.10	79.60	80.00	79.60	80.00	79.50	79.90	79.50	79.90	79.50	79.90
Cseh korona	16.85	16.95	16.83	1.95	16.8	16.95	16.83	16.95	16.83	16.95	16.83	16.95	16.83	16.95
Dán korona	152.70	153.30	152.70	153.30	152.60	153.20	152.60	153.20	152.50	153.10	152.50	153.10	152.50	153.10
Dinár	10.05	10.13	10.06	10.14	10.06	10.14	10.06	10.14	10.06	10.14	10.06	10.14	10.06	10.14
Dollár	567.20	569.20	567.20	569.20	567.10	569.10	567.10	569.10	567.00	569.00	567.00	569.00	567.00	569.00
Francia frank	22.40	22.70	22.40	22.70	22.40	22.70	22.40	22.70	22.40	22.70	22.40	22.70	22.40	22.70
Holland forint	229.40	230.40	229.30	230.30	229.30	230.30	229.30	230.30	229.20	230.20	229.20	230.20	229.20	230.20
Lengyel zloty	61.75	64.05	61.75	64.05	61.65	63.95	61.65	63.95	61.55	63.85	61.55	63.85	61.55	63.85
Lei	3.36	3.40	3.36	3.40	3.36	3.40	3.36	3.40	3.36	3.40	3.36	3.40	3.36	3.40
Lira	4.12	4.18	4.12	4.18	4.12	4.18	4.12	4.18	4.12	4.18	4.12	4.18	4.12	4.18
Német márká	29.50	30.10	29.50	30.10	29.40	30.00	29.40	30.00	29.30	30.00	29.30	30.00	29.30	30.00
Norvég korona	152.70	153.30	152.70	153.30	152.60	153.20	152.60	153.20	152.50	153.10	152.50	153.10	152.50	153.10
Osztr. schilling	80.10	80.80	80.10	80.80	80.05	80.75	80.05	80.75	80.00	80.70	80.00	80.70	80.00	80.70
Spanyol peseta	110.70	111.20	110.70	111.20	110.60	111.10	110.60	111.10	110.50	111.00	110.50	111.00	110.50	111.00
Sváci frank	153.10	153.70	153.10	153.70	153.00	153.60	153.00	153.60	152.90	153.50	152.90	153.50	152.90	153.50

Devizák	Aug. 12.		Aug. 13.		Aug. 14.		Aug. 18.		Aug. 19.		Aug. 21.		Aug. 22.	
	PéNZ	ÁRU	PéNZ	ÁRU	PéNZ	ÁRU	PéNZ	ÁRU	PéNZ	ÁRU	PéNZ	ÁRU	PéNZ	ÁRU
Amsterdam	229.50	230.20	229.40	230.10	229.375	230.075	229.35	230.05	229.30	230.00	229.35	230.05	229.30	230.00
Athén	7.375	7.475	7.375	7.475	7.375	7.475	7.375	7.475	7.375	7.475	7.375	7.475	7.375	7.475
Belgrád	10.11	10.14	10.1075	10.1375	10.105	10.135	10.11	10.14	10.105	10.135	10.105	10.135	10.105	10.135
Berlin	130.00	130.40	130.975	136.375	136.975	136.375	136.975	136.375	136.975	136.375	136.975	136.375	136.975	136.375
Brüsszel	79.65	79.90	79.60	79.85	79.60	79.85	79.60	79.85	79.55	79.80	79.55	79.80	79.55	79.80
Bukarest	3.3875	3.405	3.3875	3.4075	3.3875	3.4075	3.3875	3.4075	3.3875	3.4075	3.3875	3.4075	3.3875	3.4075
BKonstantin	152.70	153.30	152.675	153.275	152.675	153.275	152.675	153.275	152.65	153.25	152.65	153.25	152.65	153.25
Kopenhága	27.73	27.81	27.7.62	27.8062	27.7275	27.8075	27.7287	27.8087	27.7287	27.8087	27.7287	27.8087	27.7287	27.8087
London	62.00	64.00	61.40	63.40	61.00	63.00	60.70	62.70	60.70	62.70	60.70	62.70	60.70	62.70
Madrid	29.81	29.91	29.805	29.905	29.805	29.905	29.81	29.91	29.805	29.905	29.81	29.91	29.805	29.905
Milánó	569.30	570.90	569.30	570.90	569.20	570.80	569.20	570.80	569.20	570.80	569.20	570.80	569.20	570.80
New-York	152.65	153.05	152.65	153.05	152.65	153.05	152.65	153.05	152.65	153.05	152.65	153.05	152.65	153.05
Oslo	22.395	22.465	22.395	22.465	22.395	22.465	22.395	22.465	22.395	22.465	22.395	22.465	22.395	22.465
Páris	16.8825	16.9325	16.8825	16.9325	16.8825	16.9325	16.8825	16.9325	16.8825	16.9325	16.8825	16.9325	16.8825	16.9325
Hága	4.1125	4.1225	4.1125	4.1225	4.1125	4.1225	4.1125	4.1225	4.1125	4.1225	4.1125	4.1225	4.1125	4.1225
Szofia	153.10	153.50	153.05	153.45	153.05	153.45	153.05	153.45	153.05	153.45	153.05	153.45	153.05	153.45
Stockholm	68.85	69.05	68.85	69.05	68.85	69.05	68.85	69.05	68.85	69.05	68.85	69.05	68.85	69.05
Vársó	80.4625	80.7125	80.4625	80.7125	80.4625	80.7125	80.4625	80.7125	80.4625	80.7125	80.4625	80.7125	80.4625	80.7125

Zürichi devizazárlat

	Aug. 16.	Aug. 18.	Aug. 19.	Aug. 20.	Aug. 21.	Aug. 22.	Aug. 23.
Budapest	90.19	90.19	90.19	90.20	90.20	90.20	90.215
Berlin	122.795	122.81	122.79	122.79	122.825	122.84	122.90
Bécs	72.65	72.64	72.67	72.66	72.68	72.70	72.715
Praha	15.25	15.2475	15.25	15.2575	15.26	15.25	15.2625
Vársó	57.70	57.70	57.70	57.70	57.70	57.70	57.70
Belgrád	9.125	9.125	9.1287	9.1287	9.1287	9.1286	9.1275
Bukarest	3.065	3.0625	3.0637	3.0637	3.065	3.065	3.0675
Milánó	20.935	20.935	20.9325	20.9325	20.935	20.935	20.945
Páris	20.215	20.2175	20.225	20.225	20.225	20.23	20.235
London	25.0425	25.0425	25.0425	25.0425	25.0475	25.05	25.0575
Newyork	514.075	514.075	514.125	514.125	514.225	514.275	514.40
Amsterdam	207.125	207.125	207.12	207.125	207.13	207.15	207.29
Kopenhága	137.85	137.85	137.90	137.875	137.90	137.925	137.90
Stockholm	138.20	138.20	138.15	138.20	138.20	138.20	138.30
Oslo	137.85	137.85	137.85	137.85	137.85	137.90	137.90
Brüsszel	71.96	71.90	71.85	71.85	72.85	71.86	71.875

Nemesfémek árjegyzései pengőben

	Aug. 16.	Aug. 18.	Aug. 19.	Aug. 21.	Aug. 22.	Aug. 23.
Szinezüst gmja	60-62	60-62	60-62	60-62	60-62	60-62
Szinarany	3800-3810	3800-3810	3800-3810	3800-3810	3800-3810	3800-3810
Platina	80.-10	80.-10	80.-10	80.-10	80.-10	80.-10
Ezüst 1 K-s	0.22-0.24	0.22-0.24	0.22-0.24	0.22-0.24	0.22-0.24	0.22-0.24
Ezüst forintos	0.08-0.0	1.38-1.35	1.33-1.35	1.33-1.35	0.63-0.70	1.33-1.35
Ezüst 5 K-s	1.33-1.35	0.68-0.65	0.63-0.65	0.63-0.65	1.33-1.35	0.68-0.70
Arany 20 K-s	22.9-23	22.9-23	22.9-23	22.9-23	22.9-23	22.9-23

IRODALOM

Kereskedelem. III. Külkereskedelem és vámpolitika. IV. Gváripar. V. Kézmű és KERESKEDELMUNK ES IPARUNK 1929-BEN. I. Pénzügyek. (Allamháztartás, pénz, hitel, tőzsdé és biztosítás). II. Kézmű. VI. Szociálpolitika. VII. Közlekedés. VIII. Minden szakma részletes tárgyalása. IX. A Kamara tevékenysége. X. Nemzetközi mintavasár. 302. lap. Füzve 20 P.

Berzeviczy Albert dr., az interparl. unio magyar csap-vezető: VALSAGBAN VAN-E A PARLAMENTARIZMUS? Az interparlamentaris unio magyar csap-társának ankétje. 100 lap. Füzve 5 P.

Vladár Ervin követségi titkár: MI IS AZ A NEPSZÖVETSÉG? Gróf Apponyi Albert előszavával, számos illusztrációval. (I. Tagállamok. II. A népsz. alkotmánya. III. A titkárság és szakosztályai. IV. A kisegítő szervek. V. A népsz. tanácsa. VI. Hatásköre, tárgyalási módja. VII. A közgy. tárgyalási rendje. IX. Mibe kerül a népsz.? X. Haszna. XI. Magyarország, és a népsz. XII. A nemz. szövetségének egységközmánya. XII. A népsz. szervezete, stb.)

Nagy Miklós, a szeghalmi reálgimn. igazgató: ELEMFI FIZIKA. (I. Egyenletes mozgások. II. Fénytan. III. Változó sebességű mozgások. IV. Hangtan. V. Légkör és légneműanyagok. VI. A hő. VII. Gőzgépek, munka, energia. VIII. Folyadékok. IX. Elektromosság, mágnesség.) 116 lap. Füzve 4 P.

SZEKESFEHÉRVÁRI KALAUZ. Összeállította Marschall Rafael cist. reálgimn. tanár. Teljes vezető, tájékoztató, történelmi stb., térképpel és számos gyönyörű mélynyomatú illusztrációval. 200 lap. Füzve 2.50 P.

Szerkesztői üzenetek

N. N. Pénzügyintézet alapítása nem ütközik akadályba. Egyszázötven ezer pengő minimális alaptőkével minden korlátozás nélkül megalakulhat a pénzügyintézet. A P. K. azonban csak az első — teljes értékű — mérleg benyújtása után határoz a felett, hogy felveszi-e tagjai sorába.

IGAZGATÓSÁGI TAGOK JOGAI KÖTELESSÉGEI ÉS FELELŐSÉGE
Irtá: Kormos Alfréd, a „Magyar Pénzügy” és a „Magyar Kereskedők Lapja” alapítója.
Ára vászonkötésben P. 6.-
E mű hasznos kézikönyve mindazoknak, kik valamely részvénytársaság vagy szövetkezet igazgatósági tagjaként működnek. Tájékoztatót nyújt a jogszabályokban mindarról, amit az igazgatósági tagnak tudnia kell a nyilvántartás felállítására kötelezett vállalat megalakulásától kezdve, annak felszámolásáig.

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁGI TAGOK JOGAI, KÖTELESSÉGEI ÉS FELELŐSÉGE
Ára vászonkötésben P. 5.-
Irtá: Kormos Alfréd, a „Magyar Pénzügy” és a „Magyar Kereskedők Lapja” alapítója. E mű kimerítő tájékoztatót nyújt mindazon jogviszonyokról, melyek a felügyelő-bizottság intézménye körül keletkezhetnek. E munka annál is inkább hasznos, mivel a kereskedelmi törvény semmi utbaigazítást sem ad a felügyelő-bizottság teendőire nézve és mégis a legteljesebb felelősséggel terheli azt.
Megrendelhető lapunk könyvtárában, Budapest, V., Sas-utca 13.

Meghívó